

նութեան մը քարերէն մին ունի յունարէն արձանագրութիւն մը որ կ'ըսէ . «(յիշատակարան) Ս. Եղիսէի» :

Պորտոյի անանուն ուխտաւորին ցոյց տուած են Ռախարի տան տեղը «Եղիսէի աղբիւրին վրայ» :

Ս.յ.Ժ մ յիշենք տեղւոյն աւանգութիւնները .

ա) Յիսուսի յիշատակարանը . Տերունակալի արջը եւ այգիսն . — Յովհաննէս Աւետարանիչը (Ժ . 40) կը գրէ թէ Յիսուս «գնաց միւսանգամ յայնկոյս Յորդանանու ի տեղին՝ ուր էր Յովհաննէս զառաջինն և մկրտէր և անդ լինէր» : Յիսուս կ'անցնէր Հաճլայի ծանծաղուտէն և կուգար Գաղգաղա , ուր կը տեսնուէին մեծ քարեր՝ որ ըստ Յեսուի Գրքին (Գ . 7 . 20) Իսրայէլացւոց կողմէն Յորդանանէն հոն բերուած էին : Աւանգութիւն մը կ'ըսէ թէ Յիսուս ալ իր կարգին՝ միևնոյն տեղւոյն վրայ յիշատակարան մը կանգնած էր : Զ . դարուն, Մատապայի քարտէսին ներկայացուցած եկեղեցիին առջև , գետէն բերուած տասն երկու քարերուն հետ , (որոնց տեղը en-Netelé կրնայ ենթագրուիլ , անկիւն մը՝ ուր մինչև այսօր կը գտնուին կանանչ և անմշակ մոշենիներ—tamaris) մէկ կողմէն ցոյց կը տրուի այն Տերունակալի արջը (Ager Domini) ուր Յիսուս վարուցան ըրաւ և որ այն ատենէն սկսեալ , առանց ո՛ր եւ է սերմ ցանելու , ամէն տարի երկու անգամ , փետրուարին և մայիսին հունձք կուտայ :

Անտոնինոս վկայ 570ին կը գրէ՝ Գաղգաղայի եկեղեցիին առջև կը գտնուի Տէրօջը արաբ , ուր Տէրը իր ձեռքով սերմ կը ցանէր երեք արտավար և տարին երկու անգամ կը հնձէր . առաջինը փետրուարին , այնպէս որ Զատիկին պատրաստ կ'ըլլար ուտելու նուիրական հացը : Երբ կը հնձուէր , հողը վարելով եր-